

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto skupaj naprej	K 30.—	celo leto naprej	K 34.—
pol leta	15.—	za Ameriko in vse druge dežele:	
četrt leta	7-50	celo leto naprej	K 40.—
na mesec	2-50		

Prejemanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Iznajta vsak dan svestor izvedenim nedelje in praznikih.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin., dvakrat po 7 vin., trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin., parte in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih inseratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnico vedno s po nakazni. Na samo pisne naročbe brez posilne denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej	K 28.—	četrt leta	7.—
pol leta	14.—	na mesec	2-30

Posamezna številka velja 12 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34.

Grof Czernin boleha.

Dunaj, 10. decembra.

Za jutri določena seja zunanega odseka avstrijske delegacije je nakrat o d. l. o. z. e. n. a. Za to nepričakovano odredbo se navaja razlog, da je zunanji minister grof Czernin — zbolel. Iz tega razloga tudi ni mogel potovati v soboto v Berlin, kjer bi razpravljal z nemškimi diplomati o velikih vprašanih bodočega mira.

O boleznih zunanega ministra sodijo tukajšnji politični krogi več ali manj enako. Bolezen ni tako huda in minister bi mogel eventualno tudi takoj odpotovati v Berlin, ako bi bilo kaj upanja, da bo njegovo potovanje tudi uspešno. Ako pa se ne more vrstiti vsled njegove bolezniti niti seja zunanje-politične odseka, kako naj se vršijo brez njega celo pogajanja za premirje oziroma za mir? Zato bi ne bilo nič čudnega, ako bomo še jutri ali sploh v prihodnjih dneh čitali, da je nastal v pogajanih neljub odmor, dokler zunanji minister ne ozdravi.

Sicer pa je imel zunanji minister pretekli teden veliko napornega dela. Vrhunec svoji marljivosti je pokazal v zunanjem odseku ogrske delegacije, kjer je ponovno in mnogo govoril. Povedal je pač tudi takih stvari, ki so že same na sebi dosti tehtno opravičilo hipnega obolenja... Odseki ogrske delegacije so bili sploh zelo marljivi in posebno zgovorni so bili gospodje madžarski delegatje. Niso govorili samo za svojo državno polovico, marveč tudi za našo, ki je bila prisiljena lepo močati, ko so Madžari obirno, samozavestno in tudi naduto razpravljali ter z vsako besedo dokazovali, da se čutijo gospodarje v monarhiji. In zunanji minister je marljivo posegal v njihove razprave, skrbno podajal vsa možna pojasnila, odgovarjal gospodom madžarskim delegatom na vsako vprašanje ter skušal pridobiti jih za svojo politiko. To se mu je tudi v polni meri posrečilo, kajti zunanji odsek mu je izrekel z vsemi glasovi proti nemu svoje zaupanje, odobrivi njegovo politiko. Ni se pa upal izreči niti najmanjše graje delegatu grofu Karolyiju, ki je pripovedoval o svojih potovanjih v Švico, kjer je imel konference tudi s politiki entente, od katerih je prinesel domov zelo pesimistične nazore o koncu svetovne vojne. Bog ne da, da bi kak slovenski delegat kaj podobnega povedal. To bi bilo sumničeno, obrekovanje in kričanja!

Odložitev juteršnje seje zunanega odseka avstrijske delegacije spravljajo tukajšnji politični krogi v zvezo s poročili iz Rusije. Tako na primer poročajo o govoru ljudskega komisarja Trockega v prenapoljenem cirkusu »Modern«. Dejal je, da je zdaj prvo vprašanje — mir. V ta namen so morali odstraniti najprej meščansko vladno in potem še Kerjenskega. Zdej so prišli boljševiki do moči, da dosežejo mir, in sicer ne diplomatski mir, marveč mir med narodi. Prva njihova dolžnost je bila, ponuditi premirje na podlagi ruske formule, po kateri naj vsak narod s plebiscitom sam odloči, h kateri državi hoče spadati.

Ako je to res, in so to tudi uradno sporočili na Dunaj, potem je pač razumljivo, da obhajajo grofa Czernina — slabosti. »Slovenski Narod« je že pred več tedni obširneje razvijal misel, da bo težko mogoče skleniti mir z Leninom in boljševiki na podlagi njihove ekstremne socialistične formule, s katero hočejo na mah ozdraviti ves svet in demokratizovati v najširšem obsegu tudi politično in državno življenje v vsej Evropi. Lenin si je utrdil stališče s takimi demagoškimi gesli, katerim mora ostati zvest ter v njih zmislu pričeti in voditi mirovna pogajanja. Kakor hitro bi ga zaslačili doma na poti nedoslednosti, bi bilo njegovi slavi in moči kmalu ali takoj konec. Zato se bo moralo tudi prav kmalu pokazati, ali je kaj nade, da se sklene trajnejše premirje z vlado sedanjih ljudskih komisarjev. Kakor vse kaže, meščanske stranke ruske nalašč puščajo Ljenu in boljševike v ospredju,

da se sami prav kmalu obrabijo in ubijejo. Izginila je meščanska vlada, izginil je Kerjenski in ako postane danes ali jutri tudi Lenin nemogoč, kaj pa potem? Da si ne smemo delati pri taki negotovosti nikakih prevelikih nadej, je samo po sebi umevno. Tako mnenje prevladuje v povsem treznih dunajskih političnih krogih.

O krizi obeh ministrskih predsednikov drja Seiderja in dr. Wecklerja se je marsikaj govorilo. Tukaj trde, da ni na vsch teh vesteh prav nič resnice. Da je pa grof Silva - Tarouca predeterminiran naslednik Seiderjeve, to je znano že davno.

Danes je uradno dementovana vest o ruskem državnem bankrotu. In koliko so že pisali o njem in kako škodljivo. Jutri pa bodo morali preklicavati! Kdo naj še kaj veruje poročilom iz takih virov?

Boljševiki v Pragi.

(Od našega praškega dopisnika.)

H. V Pragi, 8. decembra.

Ne vemo sicer, kako je nekdanjemu ruskemu carju Nikolaju pri srcu, kadar bere ali sliši, kako gre v »njegovem« carstvu in kako boljševiki gospodarijo v »njegovi« zimski palači: gotovo pa mu ni drugače, nego bi bilo spodom iz avstrijske gosposke zbornice, n. pr. Moritzu Benediktu od »Neue Freie Presse«, če bi boljševiki zagospodovali na Dunaju, ali pa, kakor bo tem gospodom, kadar navzlic njihove mu divjanju postanejo avstrijski Slovani gospodarji v lastnih hišah. Boljševiki so samo eden izmed mnogih činiteljev sedanega ruskega preobrata. In gotovo je, da po njihovem teroru — teror je edino orožje boljševikov — pride na vrsto nekdo drugi, sami pa se bodo ravnotako, kakor batjuška car, Kerjenski, Kornilov, valjali v prahu pod kolosi ruske trojke, katere prvi, strmoglavili . . . kam? »Bog vé,« pravi Gogolj.

Češka javnost z veliko pozornostjo gleda na dozdevke v Rusiji in češki listi pišejo o boljševiki skoro več nego o hujšanju in pesenju Nemcev in Madžerov, katerih krik in vik napolnjuje vse naše notranje življenje. Poročila iz Rusije, pa naj si prihajajo od te ali one strani, so seveda jako nezanesljiva. Tem lažje se je češko časopisje razdelilo v dva medsebojno hudo polemizirajoča tabora, ki različno odgovarjata na vprašanje: kdo so boljševiki in je — li mogoče, da nam prinesejo toli zaželjeni končni mir? Dasi je češka literatura zelo bogata na prvovrstnih knjigah o Rusiji, kakršna je n. pr. Masarykovo delo »Rusija in Evropa«, se je pokazalo, da je naše poznanje ruskih razmer jako pomanjkljivo in nezanesljivo. Le poročila nevtralnih listov so nam v zadnjih mesecih nekoliko pojasnjevala položaj in posebno ilustrativno s petrogradski dopisi poročevalca lista »Nieuve Rotterdamse Courant«, ki so nedavno izšli tudi v češkem prevodu (v »Slovenskem Narodu« smo izveleček iz teh dopisov že objavili. Op. ured.). Nizozemski opazovalec zatrjuje, da so boljševiki ne samo zavetišče razdiralnih, ekstremnih elementov skrajnega socialističnega krila, politično popolnoma nestalni in nezanesljivi ljudje, temveč, da se zbirajo okrog njih predvsem tudi židi in razni mračni ostanki stare carske reakcije. Njihova moč je samo v tem, da od časa do časa z gesli in terorjem zagospodujejo nad množico. Kaj je pričakovati od takih ljudi?

Večina češkega časopisja piše torej jako rezervirano. Pri tem ne tajijo svojih antipatij, kar odgovarja tudi protizidovskemu razpoloženju češkega ljudstva, ki ne more razumeti, da so danes Židje gospodarji ogromne Rusije. Drugi del češkega časopisja, to so moravski klerikalni listi in glasilo centralističnih socialistov »Dělnický Deník«, pišejo povsem v smislu dunajskega socialističnega opozicijskega lista (Habermanova »Nova Doba« in Modračkovi »Socialistické Listy«) so odločno proti boljševikom, osrednje glasilo socialna - demokratične stranke »Pravo Lidu« pa jim izraža najtoplejše in brezpogojne simpatije. V tej razvrstitvi se zrcali nehoti razmerje posameznih časopisov k Dunaju.

Nikaka tajnost ni več, da so bili voditelji ruskih boljševikov dolgo časa

v najožjih zvezah z avstrijskimi socialisti, da so se zadrževali na Dunaju in v Pragi, da so pritejali v Avstriji tajne shode, skratka, da so bili pri nas odgojeni. Ob izbruhu vojne je bil Trocki na Dunaju, kakor se je sploh od svojega bega iz Sibirije leta 1907, sem po največ mudil v Avstriji. Nekaj časa je bil inženir v neki kemični tovarni na Češkem in od tam vemo pozitivno, da njegovo pravo ime ni Trocki, temveč Braunstein. Na Dunaju je bil precej časa tudi v uredništvu »Arbeiterzeitung«, kjer pa so ga, kakor se v socialističnih krogih pripoveduje, odpustili, ker se je dognalo, da dohva od vlade podporo. Pozneje je živel v Sieveringu pri Dunaju kot žurnalist v precej ubožnih razmerah. Podpiral ga je takrat sedanji vodja menjševikov Skobelev, ki se je takisto mudil na Dunaju. Ko je Braunstein odšel iz Avstrije, je moral prepustiti svoje pohištvo lastniku hiše, ker ni mogel plačati najemnine. Hišni gospodar je pohištvo prodal na dražbi in marsikateri Dunajčan je danes vesel, da ima spomin na voditelja ruske revolucije. Kot žurnalist je Braunstein mnogo pisal v socialno-demokratsko revijo »Der Kampf«, kjer je leta 1912, ostro in ironično kritiziral Masarykovo delo »Russland und Europa«. V šleski Opavi je Braunstein-Trockij leta 1912, priredil tajni shod ruskih revolucionarjev iz cele Evrope. Teza sestanka so se udeležili tudi češki in nemški socialisti. Trocki ima torej pri nas mnogo znancev in je v Avstriji znana oseba.

Ljenin, o katerem se je pisalo, da je tudi Žid, je rodom Tatar. Kakor znano, je tudi on bival v Avstriji, kjer je bil avgusta 1914 blizu Krakova aretiran kot ruski vohun. Zanj je na prošnjo njegove soproge interveniral posl. dr. Adler pri tedanjem ministru za notranja dela baronu Heinoldu in Ljenin je bil takoj izpuščen.

Gotovo je, da je bil Dunaj precej časa pravi eldorad o njih ruskih revolucionarjev, ki stoji danes v prvih vrstah boljševikov. Dunajski socialisti demokrate, ki so se tolikrat pokazali ravnotako neizprosne nasprotnike Slovanov, kakor vsi drugi Nemci, so bili gostitelji, protektorji in učitelji boljševikov in nobena tajnost ni, da so bili takrat Rusi v jako ozkih zvezah z dunajsko vlado.

Boljševiki so zahajali tudi v Prago: Trocki, Ljenin, Lunačarski, Akselrod in mnogi drugi. Pomenljivo je, da so tamkaj občevali zlasti z ono strujo čeških socialistov, katere voditelj dr. Šmeral je bil sedaj od naroda obojen kot nekak »češki Šusteršišč«. Glasilo Šmeralove struje »Pravo Lidu« poroča v članku »Boljševiki in češki narod«, da se je Trocki živahno zanimal za češko - nemško vprašanje (neki češki list odgovarja na to: »kakor vsak Žid«); »ni nas pavšalno obojal, temveč je trdil, da je treba vprašanje predvsem temeljito proučiti in ugotoviti tudi pozreške Nemce«. Dne 1. julija 1917 je priobčil neki L. S. v »Pravo Lidu« članek, v katerem se spominja velikega shoda ruskih boljševikov v Pragi. Pravi, da se je ta shod vršil med letom 1905. in 1914., natančno pa da ne more reči, kdaj, in sicer iz »strankarskih razlogov«. Shoda se je udeležilo 20 do 30 ruskih mladencev, na čelu jim Ljenin. Med udeležniki so bili dijak, delavec, učitelj itd., ljudje vseh poklicev. V Pragi so se morali skrivati »ti dobri fantje kakor divja zver«. Pripravili pa smo jim varno skrivališče, kjer so stanovali in kjer so se vršile njihove konference, ki so trajale 14 dni. L. S. pripisuje, kako dobro so se na teh konferencah bavljali Rusi in Čehi, le to obžaluje, da si »dobri fantje« niso mogli ogledati zlate Prage.

Tako in podobno pripoveduje L. S. Doznanj sem, da se je vršil ta ruski boljševiški shod poletje leta 1913., in nič več se ne čudim, zakaj g. L. S. ni hotel natančno povedati letnice: ravno takrat namreč je tudi češka socialna - demokratična stranka imela svoj veliki zbor, na katerem je bila sprejeta resolucija dr. Šmerala, ki je služila pozneje v vojni temu politiku za podlago njegove čudne, in danes od vsega naroda ostro obojene vloge. Zanimivo je tudi, kje so se skrivali »ti dobri fantje«, kakor divja zver. Šmeralovi prijatelji so jih spravili namreč v vas Podbabo pri Pragi, kjer se je en del »teh dobrih fantov« skrivale v vili poli-

cijskega svetnika dr. Petra. Tam so imeli zabave dovolj. Vozili so se celo s hčerko dr. Petra v avtomobilu na izprehod. Pri tem uboge divje zveri niso bile javljene niti policijskemu uradu.

Res, čudno so te razmere in čudni ter tajinstveni so ruski boljševiki. Predstojče sličice nam nudijo značilne podatke za razumevanje različnih, drugače nerazumljivih pojavov.

Prof. Lammasch o našem narodnostnem vprašanju.

Znani avstrijski pacifist prof. Lammasch, član mednarodnega razsodišča v Haagu, je napisal v nedeljski »Neue Freie Presse« člančič »Die österreichischen Slaven und der Friede«. Profesor Lammasch pravi, da morajo najnovje enunciacije Češkega Svaza, Jugoslovanskega kluba in Ukrajinske parlamentarne zveze napraviti vsakomur, ki mu je poravnava narodnostnega spora v Avstriji pri srcu, težke skrbi. Predsedstva imenovanih klubov trdijo, da obstoja med rusko mirovno ponudbo in avstrijskim stališčem, ki priznava mir brez aneksij in kontribucij, ne pa tudi samoodločbe narodov, bistveno nasprotstvo ter se boje (ali upajo? pravi L.), da že pričeta pogajanja ne bodo vedla k zaključku miru. Prof. Lammasch nadaljuje: Mi Avstrijci smo že dolgo trpeli vsled spora o vprašanju, ali naj se v tem ali onem mestu poleg čeških uličnih napisov napravijo tudi nemški in narobe, ali naj se v tem kraju ustanovi nova okrajna sodnija, v onem mestu paralelni razredi v spodnji gimnaziji, da bo zadoščeno potrebam ali željam manjšine prebivalstva. Ne moremo pa si predstavljati, da bi vsled vprašanja, ali se naj tako neizmerno važni interesi (to je povedano ironično!) ustavnim potom zasigurajo, razbije mir, ki ga vse človeštvo želi. Gospodje, ki pripadajo predsedništvu imenovanih treh klubov, naj le poslušajo, kakšno je razpoloženje njihovih lastnih rojakov in slišali bodo zvišeno nad vsak dvom, da milijoni, ki jih, kakor trdijo, zastopajo, smatrajo, da je neizmerno važnejše, da se vrnejo svoji z boljšča in iz vjnetstva, da se prične zopet mirno delo, da se obnove normalne aprovizacijske in prometne razmere, da se reši mladino nevarnosti popolnega zanemarjenja, da se zmanjšajo sanitarne opasnosti, da se odprejo moje države trgovini in kupčiji, da se urednišči nečestvite podobne želje po materialnih in idealnih uspehih, ki so bili v miru neka samo po sebi umiljiva, katerih polno vrednost pa smo spoznali šele v vojni; neizmerno važnejša so tem milijonom navedena vprašanja, nego vprašanja jezikovnih pravic v uradu in šoli, ki tvorijo glavno vsebino narodnih zahtev. Poslanci, ki se vedno smatrajo za zahtev za najvažnejše interese narodov, so res podobni oni dinastiji, ki se iz francoske revolucije in iz napoleonskih vojn ni ničesar naučila in ni ničesar pozabila. Zato bi ljudstvo, če bi se nanj apeliralo radi miru, svoje poslance deposediralo, kakor je bila deposedirana ona dinastija. Miru ne bodo prepričali. Tudi oni, ki jih smatrajo za svoje prijatelje in zaščitnike, bi imeli za nje le pomilovalni nasmeš, ako bi se resno zoperstavili miru in bi svoja vprašanja hoteli napihnuti v vprašanja evropskega interesa. S takim predrznim podjetjem bi povzročili svojim narodom najtežjo škodo. Vsi Avstrijci drugega rodu bi se obrnili proti njim in bi jih odklanjali tudi tam, kjer bi imeli morda upravičene želje. Vsi, ki so jim dosedaj bili naklonjeni, se morajo od njih popolnoma ločiti, ako resno kličejo naše sovražnike na pomoč, ako hočejo to, kar so stoletna zgodovina in različni kulturni odnosi združili, raztrgati, edinole zato, da je žrtvujejo fetišu jezika. V kolikor so njihove želje upravičene, se jim more zadositi le potom sporazumenjenja z ostalimi, v državi prebivajočimi narodi. Nikdar pa s poveljujočo besedo od zunaj, proti kateri bi se ostali najmanj z isto silo in vztrajnostjo postavili v bran, kakršne se imenovani poslanci sami poslužujejo. Baš tisti, ki so drugi strani priznali spravljenost in čim največjo koncilijantnost in ki so bili zato od ro-

jakov klevetani, se morajo in se bodo postavili proti temu blaznemu podvzetju. Še je čas, da se vrnejo s poti, ki more peljati le v pogubo.

Tako profesor Lammasch, v katerem smo dosedaj videli enega izmed onih redkih Nemcev, ki razumevajo pomen našega narodnega vprašanja. Njegov članek nam dokazuje, da smo se motili. Politiki, ki smatra, da so naše deklaracije le spor za jezikovne pravice v uradu in šoli, ki meni, da se narodnostno vprašanje še vedno giba okrog uličnih napisov in gimnazijskih paralel, tak politik ne sme slovenskim narodnim delegacijam postavljati v svrilen zglede bourbonske dinastije, temveč mora besedo o ljudeh, ki se niso ničesar naučili, predvsem nasloviti na svojo in svojih rojakov adresu. Izvajanja prof. Lammascha se gibljejo popolnoma v nazorih nemškoračinskih politikov, katerih horizont ne presega me vseenškega provincialnega časopisja. Profesor Lammasch grozi našim delegacijam s pomilovalnim posmehom sveta, ako bodo skušale »napihnuti« naše nacionalne probleme v evropska vprašanja. Pomilovalni posmehi velja njemu, ki še ni tako široko odprl oči, da bi videl, da naših vprašanj ni treba napihovati v evropska, ker so že davno postala evropski problemi. Prof. Lammasch naj se gre te resnice učiti — v delegacije. V svojem člančiču kliče prof. Lammasch tudi ljudstvo na boj proti poslancem. Siromak živi tam daleč v Solnogradu in ni mu končno zameriti, da ne več, da naši poslanci na Dunaju ne delajo ničesar drugega, nego da izvršujejo voljo celokupnega naroda, ki si želi, da bi se njegovi sinovi povrnili z boljšča in iz vjnetstva, ki si želi, da bi se mogel zopet posvetiti mirnemu delu, ki pa vé, da bo vrnitev njegovih sinov žalostna in da bo delal in se trudil za druge, ako ne postane gospod na svoji lastni zemlji. Grožnje prof. Lammascha, da nam bo odtegnil svoje simpatije tudi tam, kjer so naše želje »morda« (kakor pravi) upravičene, nas pusti popolnoma hladne. Naša stvar ni odvisna od simpatij raznih konservativnih gospodov, odvisna je marveč od naše trdne volje, od našega neumornega dela in odvisna od zmage one velike ideje, katero bi prof. Lammasch sedaj tako rad eskamotiral iz rezultatov svetovne borbe.

Carson o vojnih ciljih.

Amsterdam, 9. decembra. (Kor. urad.) Reuter. V govoru, čigar prvi del manjka, — pravi Carson: Romunska in Srbija se bojuje, kakor je fokal predsednik Wilson, za svojo narodno nedotakljivost in svobodo. Romunska ni bila lastne volje v vojno, marveč je bila pograna v vojno. Morala je v pravem pomenu besede vzdržati svoj obstoj. Umor Romunije nam nalaga odgovarjajočo dolžnost, glede katere bomo šli mi, če gre Romunska z nami do konca, tudi do konca, tako dolgo, da se ji povrne vse pravice. Noben narod ne more končati te vojne s tem, da doseže svoje egoistične vojne cilje. To tudi ni cilj, za kateri se borimo. Mi se bojujemo za veliki ideal in sicer za edini ideal, ki nam zagotavlja bodočnost ter more vojno končati za vselej: To je obnovitev svobode in naše pravice, da brez neprestane grožnje z obnovitvijo sovražnosti živimo v miru in smet gotovi, da bomo vživali mir. Ne gre tu za Anglijo, za Francosko, Italijo, Rusijo ali Srbijo, marveč za ves svet. Vsi se moramo — in vsak posebej — razviti v svoji lastni civilizaciji. Kar se mene tiče, ne poznam druge možnosti za konec vojne, kakor, da se uredniči pravica malih narodov, kakor tudi narodov Anglije in Britanije. Obrnjen proti romunskemu poslaniku je izjavil Carson: Ponavljam trdno odločenost naše vlade, da nadaljuje vojno tako dolgo, da bo dosegel vsak izmed nas skupni cilj, za kateri smo stopili v to vojno. Ni lahko pomagati Romunski. Z Ameriko, našo državo in drugimi zaveznicami za seboj ima Romunska vsako upanje in vsako gotovost, da bo kljub vsem stiskam končno dosegla svobodo in mir. Srbija in Romunska se lahko združita z Grško in ti trije najbolj naravni zavezniki sveta bodo potem mogli ustvariti položaj, ki ne bo le zagotovil svobode njih narodov, marveč bo pomagal rešiti tudi vprašanja, ki nastajajo na bližnjem vzhodu. Končno je izjavil Carson: Naša odločba na dolžnost je reči ljudem, da naj se nikar ne udejajo fantastični misli, da moremo karkoli doseči v smeri »ravnega miru«, če podpisemo enostavno pogodbo, ki nas izloči iz vojne. Taka pogodba bi bila za nas ravno tako škodljiva, kakor za one, ki bi jih izdali, in če razumem svoje sodeželane in narmanj, ne bodo prej končali vojne, predno niso s pomočjo zaveznic prišli do zadovoljivega konca.

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.
Dunaj, 10. decembra. (Kor. urad.) Italijansko bojišče. Ob izlivu Piave so iztrgale napadene čete Dežkega honv. pešpika št. 32 sovražniku mostišče pri Bresseninu. Vjeli so 6 italijanskih častnikov in 228 mož ter vpenili 10 strojnih pušk. — Šef gen. Štabe.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 10. decembra. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Skupina gim. Ruprehta. Na flandrski fronti in v posameznih oddelkih med Scarpo in St. Quentinom je artiljerijski ogenj od opoldneva naprej narastel. V manjših infanterijskih bojih smo vrgli Angleže izpadno od Graincourta iz nekaterih kosov Jarkov. Angleški sunek severno od La Vaquerie se je ponesrečil. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Pri manjših podvzetih smo na raznih točkah fronte vjeli več Francozov. Ponekod živalno streljanje. Na zapadnem bregu Mose se je streljanje zvečer stopnjevalo do velike sile in po mirni noči danes zjutraj iznova ožveho. — Skupina vojske Albrehta. Bavarsko domobranstvo je vdrlo severno od Buresa v francoske jarkove, vjelo 1 častnika in 41 mož ter vpenilo nekaj strojnih pušk.

Italijanska fronta. V delti Piave so zahajšale ogrske honvedske čete italijansko mostišče Sile, vzhodno od rta Sile, ter vjelo nad 200 mož.

Makedonska fronta. Nikakršnih večjih bojov. — v Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 10. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poročila zvečer: Z bojišč nič novega.

Z ITALIJANSKE FRONTE.

Italijansko bojišče. S prosto, ra pri Asiagu prodirajoče skupine so se obrnile proti gozdni zoni, ki tvori južno polovico visoke planote Sette Comuni. Ta zona je polna zveznih poti in čet, ki jo trdovratno branijo. Sovražnik je posvetil temu prostoru posebno paznost od ofenzive v maju 1916. dalje in nakopičil tu obrambnih sredstev izredno število. K sreči pa omogočajo polokrožno severno Asiaga nahajajoče vse vršne priprave za močeno napadalo artiljerijo, ki more učinkovito obstreljavati vsa južno polovico planote, kakor tudi ozemlje do nižine. V tej pokrajini je pričakovati še ljute boje z močnim in vedno ojačujočim se gorskim krilom italijanskih čet.

Boj za mostišče pri Zensou. Skoz tri tedne so ostale pozicije ob Piavi neizpremenjene. Ali italijansko-francosko armadno vodstvo ni moglo iz tega sklepati, da je naša ofenziva končana. Hotelo je mostišče pri Zensou na vsak način zavzeti in zato je postavilo proti Zensou najboljšo polko, z alpini in berzajerji pomešane, številne minomete in tudi težke topove. Dneve in dneve je priletel težak ogenj na mostišče in sosedne oddelke in se je razvil 3. decembra zjutraj v bobnajoči ogenj. Po dohodnih obeh ni bilo močnega pritisa do mostišča, ali naše gibanje se je vršilo na strani glavnih cest po posebnih za kolone napravljenih potih. Naše brni niso bile porabne, toda naši pionirji so prenesli čez Piavo municije in kuhinjske zabojke. 4. decembra je sledil infanterijski juris izbranih batalionov več brigad. Kljub težkim izgubam v besednem boju odgnali strojnih pušk, infanterijskih topov in mnogih baterij, ki so delovale s treh strani na opek prostor, so vendar pridle precej zred, čene italijanske jurisajoče množine na visoki nasip, kjer so jih sprejeli naši metalci rosnih granat stojč. V sredem borenju s hrabro nadmočje se je posrečilo hebski infanteriji, da je do opoldne zmagovito odbila vse napade. Mrtvih in ranjenih je ostalo veliko število na nasipu in na go. Ščavem sprednjem ozemlju. Neomaneje vzdržanje tega mostišča se bo izkazalo še za jako važno glede črte ob Piavi in glede poteka nadaljnje bojevanja. — Taktično in operativno pomemben uspeh so naše čete dosegle v izlivnem ozemlju Piave s zavojevanjem mostišča na vzhodnem bregu Sile nasproti Capo Sile, s čemur je pričet prehod preko tega rečnega rokava in z južnega boka je zajamčeno varstvo podjetjem ob Piavi navzgor. Naša podjetja na plavskem izlivnem ozemlju se vredno pridružujejo heroičnim činom Conradove armade v gorovju.

Francoske in angleške čete na italijanskem bojišču. General Diaz je lidal dnevno povelje na italijanske, francoske in angleške častnike in vojske, s katerim jih pozdravlja v skupnem delovanju. S fronte poročajo listi, da se nahajajo Angliji na odseku Montello, kjer se dotikata gorska fronta in plavška črta.

Razpoloženje v Italiji. Radi nove ofenzive so savladale v Italiji velike skrbi. Prebivalstvo je znova potrto, ker dogodki na bojišču grozijo, da bo treba izprazniti bogate province Treviso, Piacenza, Padova. V listu „Popolo d' Italia“ se zrcali veliko razburjenje zbog nove ofenzive. Re. publikanci v Pavi in Bergamu zahtevajo ustanovitev armade prostovoljcev in aretacijo vesled podanikov sovražnih držav, ki se nahajajo v Italiji in zaplemo vsega tujega imetja. Generalissimo Diaz skuša potolažiti potrto občinstvo s tem, da govori o umiku v gorovju, ali ta tolažba ne more izdati nič, ker na umik pač nihče ne veruje. Marveč Italijani vidijo pred seboj nove velike poraze svojih čet in nevarnost, da avstro - nemška armada prodre še globlje v Italijo.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

9. decembra. Od Stiflerskega sadla do Brente je bilo bojno delovanje na sploh omejeno. V Lagarinski dolini so naše patrolje vjelo nekaj sovražnih vojakov. Na asijski visoki planoti so naše baterije ponovno gosto obstreljevale sovražne premikajoče se sile. Med Brente in Piavo se je držalo artiljerijsko delovanje precej ljuto. Tekom popoldne je bilo spet normalno. Prve ponočne ure je pripeljala izvišna francoska patrolja 10 vjetnikov in dvoje črte. V plavki nižini je bilo omejeno delo-

vanje na obeh straneh precej živahno. Šte. vilne sovražne patrolje so bile z našim ognjem odbite. Naši Caproniji so obstreljevali učinkovito zaledne pozicije sovražnikov na asijski visoki planoti in so napadli na to čete s strojnimi puškami, na kar so zbežale iz zone, z bombami oblozene. Preteklo noč so naša letala izvršila več držnih vpadov in vrgla nad 4 tone bomb na sovražna taborišča pri Queru. Motti di Livenci in Portogruaru. Dve sovražni letali sta bili zbiti in eden prvihni zrakoplov je padel v okolici Grisolere goreh na tla.

Novi boji pri Jeruzalemu.

Carigrad, 9. decembra. (Kor. ur.) Sinajska fronta. Zapadno od Jeruzalema je prišlo do novih bojov. Sicer nikakršnih posebnih dogodkov.

PO VOJNI NAPVEDBI AMERIKE.

Washington, 9. decembra. (Kor. ur.) Reuter. Vsed volne napovedi Avstro - Ogr. ski se je priložila dosedanja lista še lista onega milijona oseb iz sovražnih dežel, ki prebivajo v Zedinjenih državah. Mnogo oseb, ki so že dolgo na sumu, da so delate škodo vojnim načrtom vlade, je bilo artiljerij ter jih bodo internirali, če ne bodo dokazale oblistih svoje miroljubnosti. Za vse avstrijske in ogrske podanike veljajo iste omejitve, kakor za Nemce.

Iz nemške Vzhodne Afrike.

London, 9. decembra. (Kor. urad.) Uradno poročilo z dne 1. decembra. Van Deventer poroča: Izvidni oddelki so dogna. li, da je nemška Vzhodna Afrika popolno, ma očiščena sovražnika.

Premirje na rumunski fronti.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. decembra. (Kor. urad.) Vzhodno bojišče. Zavezniki so sklenili med Dnjestrom in izlivom Dunave z ruskimi in romunskimi armadami romunsko fronto, ki tam stoji, premirje.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 10. decembra. (Kor. urad.) Vzhodno bojišče. Zavezniki armade so sklenile z ruskimi in romunskimi armadami na romunski fronti med Dnjestrom in izlivom Donave premirje.

Ženeva, 9. decembra. Pariški listi poročajo, da je ministrski predsednik Bratianu poslal v Pariz in London obširno noto, kjer vsled negativnega izida pariške konference dokazuje nemogućnost, da bi romunske čete same nadaljevale boj, zlasti ker se je vrhovni ruski poveljnik Čerbačev pridružil maksimalistom.

Kodanj, 10. decembra. »Riječe poroča, da je poveljnik romunske fronte general Čerbačev v soglasju z romunsko vlado in revolucionarnim vojaškim odsekom sklenil in odredil na celi rusko - romunski fronti premirje do mirovnega sklepa.

V prostoru med Dnjestrom in izlivom Donave je sklenjeno premirje med četami centralnih držav in rusko - romunskimi četami. Gre nekako za 7 milijona bojevnikov na sovražni strani. Dočim je sklenjeno na sovražnem delu fronte za enkrat samo počevanje sovražnosti, je prišlo tu, kjer je bilo na podlagi vesti zadnjih dni to manj pričakovati, do premirja.

Amsterdam, 8. decembra. Nekemu tukajšnjemu listu je izjavil iz romunskega glavnega stana se vračajoči dopisnik lista »Times«: Nazori o razmerju z maksimalistično vlado so jako različni. Komitje so večji del Nemcem prijazne. Krail ob fronti so polni vojakov, ki so zapustili strelske jarkove, da slišijo govore inaktivističnih agentov. Moldavske in bukovinske armade so vedno sovražile vojno in so se bratile s sovražnikom. Na mnoge frontne oddelke se vračajo dezertirji, ker pravijo, da so na fronti boljše preskrbljeni kakor doma.

Dunaj, 10. decembra. (Kor. urad.) Glasom politične konference je bila z romunske vlado sklenjena pogodba, glasom katere se dovoli temle kategorijam avstrijskih in ogrskih, oziroma romunskih državljanskih vojakov: 1. ženskim osebam brez razlike, 2. moškim v starosti pod 17 let in nad 50 let, 3. moškim tudi med 17. in 50. letom, če imajo hibe, ki jih izključujejo od vojaške službe, 4. duhovnikom vseh veroizpovedanj in vsake starosti, 5. civilnim zdravnikom in civilnim kirurgom vsake starosti.

Berolin, 10. decembra. Uradna ruska brojavna agencija poroča o pozajšnjem premirju: Ruski delegati so podali izjavo o mirovnih pogodbah, ki so glasom izjave sovražnih delegatov izključno vprašanje politike. Nemci so predlagali premirje od Vzhodnega morja do Črnega morja. Ruski strokovnjaki se posvetujejo o predlogu. Nemci nameravajo dovoliti premirje od 10. t. m. naprej za 28 dni. Predlajši spoo. da naj se prihodnji sestanek vrši s rusko fronto.

Berolin, 10. decembra. Kakor se zatrjuje, so bila bivšemu držav. zavnemu tajniku dr. Helfertu, chu poverjena trgovska pogajanja s Rusijo.

Rotterdam, 10. decembra. Konres ruskih kmetov v Petrogradu je dobrih s 432 glasovi proti 89 glasovom vladni program boljševikov glede razdelitve zemljišč, razoroženja in demobilizacije ter takojšnjega miru.

Vrnitev civilnih vjetnikov iz Rusije.

Stockholm, 10. decembra. Iz Haparande poročajo, da so dospeli v Helsinki prve skupine avstro - ogrskih civilnih vjetnikov, ki potujejo v domovino. Maksimalistična vlada je izjavila, da pusti vse civilne vjetnike neovirano oditi, a pričakuje od osred. njih držav iste dobrohotnosti.

Trocijski ljudski vladi.

Bern, 9. decembra. Daily News poroča iz Petrograda: 4. decembra je govori Trockijski v cirkusu Modern pred veliko množico o delu dosedanjih ljudje vlade. Rekel je, da je po osmih mesecih vojne glavni problem dešele mir. Da dosežemo ta cilj, smo odstranili buržoazijsko vlado in Kerjenskoga. Prva dolžnost je bila poučba premirja na vseh frontah, da uokamo mir na podlagi ruske formule, da namreč vsak narod potom poblebita sam odloča o delu, kjer hoče živeti. Sprva so imeli maksimalisti malo prijateljev; sedaj pa stoji cela Rusija za njimi, razven knežev, ki so imela

tujeje »Stranka narodne svobode«, v resnici so pa njeni sovražniki Trockijski je potem govoril o razmerju ljudske vlade do zaveznikov tako je: Kerjenski je govoril z našimi zavezniki, kakor bi se s svojimi gospodom. A sedaj jim položimo, da obnejuje z rusko ljudsko vlado kot z enokopravno. Kakor hitro smo se čutili dosti močne, smo v imenu ruskega naroda podali mirovno ponudbo. A sklepali ne bomo diplomatske, ga mira, nego mi hočemo ljudski mir.

VESTI O RUSKEM BANKEROTU SO NERESNICNE.

Petrograd, 9. decembra. Petrogradska brz. agencija javlja: Dosedaj ni noben vladni dekret proglašil neveljavnost inozemskih posojil. Gre le za neki članek boljševiškega časopisa »Pravda«.

O boljševiki.

Stockholm, 4. decembra. (Kor. urad.) Zakasnelo. V razgovoru z zastopnikom »Antonbladeta« potrjuje tukajšnji ruski poslanik, da ni odgovoril na cirkular Trockega. Ljenjnova vlada za njega ne obstoja in ga tudi ne more odetaviti. Prepričan je, da Ljenjin in Trockijski ne bosta ostala dolgo na svojem mestu. Stara provizorična vlada ni nedeljavna. Protestirali je proti premirju. Nastop ameriškega atašeya mu je zagonet. Kas. Prepričan je, da je napačno razumel svoje instrukcije ali pa da je deloval vedoma proti interesom svoje vlade. Boljševiki ne smejo pričakovati nikakršne podpore s strani zaveznikov.

Petrograd, 8. decembra. (Kor. urad.) Izvršili odbor socialnih re. volucionarnje leveice je imel sejo, v kateri je izvolil predsed. stvo in urada. S tem se je ta skupina končno odcepila od skupne centra. Odločitev v vladnem vprašanju se je odlo. žila, da bo znanizid pogajanja za premirje.

Kodanj, 10. decembra. Predsednik so. vjete ljudskih komisarjev Ljenjin je izdal tele odredbo: 1. Odpravilo se vse do sedaj v Rusiji veljavne razlike stanov in razredov, vse razredne organizacije in institucije (tudi delavske?) in vsi naslovi ter se imenuje vsi le »državljan ruske republike«. 2. Vse imetje pametnih in posameznih stanovskih institucij se izkoi izročil agrarnim odsekom. Enako se takoj zemstvom imetje trgovstva in meščanstva.

Stockholm, 10. decembra. Ruska vlada je zaplenila zaloge zlata vseh ruskih bank, tudi državne banke.

Kerjenski in ustavodajni zbor.

Stockholm, 8. decembra. (Kor. urad.) Glasom poročil, dospelih preko Haparande, je bil Kerjenski v Saratovu izvoljen v ustavodajni zbor. V Tavriški palači se vrše z vao naglico priprave za zborovanje konstituantu. V ponedeljek se vrši prva predkonferenca. Otvoritvene seje se bodo baje udeležili tudi zastopniki diplomatskega zbora.

Iz ruske vojske.

London, 7. decembra. (Kor. urad.) Prejšnji poveljujoči general na jugozapadni fronti Dinkin, stabni šef Markov in generalni kvartalni mojster Orlov so zbežali s Kornilovom. General Kornilov se izogiba železnici in koraka po cestah proti jugu.

Sibirija in boljševiki.

Amsterdam, 8. decembra. (Kor. urad.) Reuter iz Petrograda: List »Narod«: naša ministrsko listo nove sibirske vlade ter sporoča, da se Sibirija brani pošiljati živila v evropsko Rusijo, pred vsem v Petrograd, ker bi prišla ta živila pod današ. njimi okolnostmi vendar le v dobro Nemcij.

London, 9. decembra. (Kor. urad.) »Times« poročajo iz Pekinga, da se maksimalistično gibanje širi ob sibirski železnici.

Petrograd, 8. decembra. (Kor. urad.) »Pravda« poroča, da je več oddelkov mornarjev in Rdeče garde odšlo v Tobolsk, da nadzirajo bivšega carja.

Etiandija.

Stockholm, 10. decembra. Deželni zbor v Revalu je sklenil takojšnji sestanek est. landske ustavodajne narodne skupščine in proglašitev estlandske samostojnosti.

Sibirija, Kavkazija, Krim.

Petrograd, 9. decembra. (Kor. urad.) Poročila, da so se Sibirija, Kavkazija in Krim ločili od Rusije, so popolnoma zlagana.

Ukrajina.

Bern, 9. decembra. (Kor. urad.) Iz Kl. jeva 7. decembra: Ukrajinska rada je naročila generalnemu tajnistvu, da naj pošlje zastopnike na romunsko in na jugozapadno fronto, da se prične pogajanja za premirje. Obenem pozivlja vlado, da naj predloži zaveznikom in tudi sovražnim državam predlog za mirovna pogajanja ter naj o pogajanjih obvesti tudi nevtralne države. Mirovni program rade bo ishajal od pojoja, da tuje države priznajo v okviru ruske federativne zveze ustanovljeno ukrajinsko republiko.

Ob Donu.

London, 8. decembra. (Kor. urad.) Glasom poročila petrogradske brojavne agencije z dne 8. t. m. prihajajo petrogradski listi številna poročila iz donskega osemija, glasom katerih šaka Kaljedin v Novocerkasku. V vseh drugih krajih don. skega ozemlja je baje moč v rokah delavskih in vojaških sovjetov ukrajinske rade. V krogih delavskih in vojaških sovjetov domnevajo, da pripravlja Kaljedin oboroženo demonstracijo. V lada se na vso moč pripravlja, da jo zavrne.

Pariz, 10. decembra. »Petit Parisien« poroča, da se je ob Donu sovražnohodno od Rostova vnel boj med Kaljedinovimi koi, zaki in maksimalističnimi četami.

Finska.

Stockholm, 8. decembra. (Kor. ur.) Po državnem osnovnem zakonu, ki ga je finski senat predložil deželnemu zboru, naj bo Finska republika s predsednikom, izvoljenim na 6 let. Volitev prvega predsednika se vrši dne 15. januarja, nastopi pa 15. aprila. Senat razpošlje delegate, da obveste tuje države o ustanovitvi finske republike. Deželni zbor je sklenil najeti posojilo 25 milijonov mark. Socialisti se niso udeležili glasovanja o tej točki.

Stockholm, 9. decembra. (Kor. u.) Iz Helsingforska potrjuje brojavke, da je nova finska meščanska vlada, s Svinhufvudom, voditeljem švedske ljudske stranke kot predsednikom na čelu, voljamilrala popolno neodvisnost Finske.

Stockholm, 9. decembra. (Kor. ur.) Finski deželni zbor je v drugem branju soglasno sprejel zakon o proglašitvi samostojnosti finske vlade. Utemeljujoč zakonstki načrt, je izjavil ministrski predsednik Svinhufvud: Svobodni ruski narod ne more imeti ničesar proti proglašitvi neodvisnosti, ker je sam postavil načelo, da se ne more nobenega naroda prisiliti proti njegovi volji, da bi ostal odvisen od drugega naroda.

Volitev patriarha v Moskvi.

Bern, 9. decembra. (Kor. urad.) Iz Petrograda: Pod vplivom maksimalistične revolucije je sklenil koncil ruske pravoslavne cerkve, pospešiti rešitev vprašanja obnovitve patriarhata. Na podlagi teh sklepov se je vršila v Zvečičarjevi cerkvi v Moskvi volitev patriarha. Od treh kandidatov je dobil moskovski metropolit Tihon, največje število glasov. Volitev se je vršila z največjim sljajem. Patriarh bo imel svoj sedež v Moskvi. Obnovitev moskovskega patriarhata je dozodek, ki ima lahko nedogledne posledice tako na cerkvenem, kakor na državno-političnem polju.

Tajni dokumenti.

Petrograd, 8. decembra. (Kor. urad.) Danes objavljeni tajni dokumenti obsegajo dne 7. avgusta 1917 znanjemju ministru poslano brojavko poslovodje v Londonu o posvetovanjih londonske konference glede prepeljanja angleških čet iz Soluna v Palestino in glede namena Anglije potegniti svoje čete iz Makedonije, nadalje brojavko angleškega poslovodje srananjem ministru dne 3. avgusta o tajni seji londonske konference in tam razmotritvah vprašanj splošnega operacijskega načrta, končno prošnjo Sonina za artiljerijo in municijo za pomladansko ofenzivo. Poslovodja je pripomnil k temu, da so vsi ministri konstatirali nemogućnost računati na sodelovanje Rusije ter je dostavil, da smatra za nemogoče, podati o tej zadevi kakršnokoli določeno izjavo, skušal pa je pozneje vzbuditi pri Lloyd Georgeju zaupanje, da se bo Rusija ljudem premagati obetoječi odpor in armado obnoviti.

KITAJCI IN JAPONCI PROTI RUSIJ.

Stockholm, 8. decembra. (Kor. ur.) Glasom petrogradskih poročil so zasedle kitajske čete Harbin, japonske pa Vladivostok.

Rusija in entente.

Maag, 9. decembra. Iz Petrograda. Trockijski je poslal ententnim veleposlanikom novo noto, v kateri jih pozivlja, da naj de. finitivno odgovore, ali se nameravajo zavestni udeležiti ruskih pogajanj ali ne. Če odklonijo, naj izjavijo, za katere cilje se jim zdi potrebno nadaljevanje vojne.

VSTAJA NA PORTUGALSKEM.

Lizbona, 8. decembra. Reuter. Glani odstopivše vlade se nahajajo na oklici »Vasco da Gama«, ki je bombardirala mesto, a ustavila streljanje, ko so vstajški voditelji zagrozili, da bodo odgojvali iz fortov. Nad Lizbono je bilo proglašeno oboedno stanje. Sedaj vlada mir.

Pariz, 9. decembra. Madridska brz. javka »Agence Havas« daje tale pregled zadnjih dogodkov v Lizboni: Gibanje revolucijarnega vojsstva proti demokratem je zmagalo. Vlado čete so napadle pozicije revolucionarjev na Campo Lido, bile pa so po 48urnem boju s težkimi izgubami vršene nazaj. Vlada, ki ni mogla ustaviti gibanja, je odstopila. Njene čete so se udale in predsednik republike je sprejel odstop kabineta Costa. Revolucionarji so nato objavili tale manifest: Revolucionarne čete, sestavljene skoraj iz vse lizbonske garnizije, so se zakopale tri dni v jarkih na Eduardovem trgu ter so se borile za re. šitev demovine in republike, ki sta bila ogrožena od nizkote vlade, sestavljene skoraj izključno iz le monarhistov. Sedaj so revolucionarji sestavili kabinet iz res. nih moč strokovnjakov. Sveđano zagotavljam, da hočemo vztrajati na strani našega starega zaveznika, Anglije, ter na strani ostalih zaveznikov in vzdržati vse mednarodne pogodbe portugalskega naroda. Poveljniki revolucionarnih čet je bil Inajor Sidonio, kateremu je bila poverjena mesta, va novega ministrstva.

Z Goriškega.

10. decembra.

Sedaj, ko pregledujemo poškodovane kraje, vidimo, koliko na boljem od Slovencev so Furlani. Vsa dolga bojna črta od morja do Predela se je vlekla po slovenski zemlji in opustošenje, katero gledamo, je grozno. Dokler se je bil boj še za Doberdob, Vrh sv. Mihaela, Podgoro in Gorico, je Furlanija še trpela in bližnji kraji, kakor Ločnik, Moša, Fara so hudo zadeti, Tržič je pokončan, ali vsa zapadnejša stran je bila na varnem. Tam so Italijani že obdelovali polja. Niti primerjati se ne da škoda, katero so utrpeli Furlani, z našo ogromno škodo. To treba imeti pred očmi in to treba poudarjati na vseh mestih, kjer se bo odločevalo o obnovitvi Goriško - Gradišanske. Umevno samo po sebi, da ne omenjamo tega iz kakega nasprotstva do Furlanov, marveč zahtevamo povsem pošteno presojo položaja v deželi in ravnanje, primerno položaju. Želimo vzpostavitev našega dela in furlanskega kar najbolje in želimo dobrega sporazumevanja med prebivalstvom. Tisti duh, ki nas je poprej tlačil in zlobil, zapustil, pa še živi. Čutimo ga, zato pa mu napovedujemo boj do skralnosti.

Dunajski župan dr. Weisskirchner je bil ostal goriskemu deželnemu glav. varju čestitka, ko je bil Italijam pr. g. iz goriške dežele. Prav lepo mu je čestital, ali lepo ni bilo, da govori dunajski župan v oni čestitki samo o Furlanih. Dr. Weisskirchner vidi v Goriško - Gradišanski samo Furlane, Slovence, večino prebivalstva v deželi, je prezrl. Ako je videl na Dunaju furlanske otroke in Ljupce pri znani prireditvi, ni si treba soditi, da je okoli

Soče vse furlansko. Ali takoj ob začetku goriškega begunstva smo videli veliko delovanje za furlansko ime in ta višek je ostal in živi dalje. Na Dunaju nas kar nočejo poznati. Dolžnost naša je, da prav živo pokažemo, da smo tu, iz razmer, v katerih se nas prezira, pa hočemo preiti v razmere, vrejenj pošteno po naše.

V Sempasu je bila odprta ljudska šola dne 1. decembra. Gospod nadučitelj Krizman je poučeval tačas, ko je bil Sempas skoro prazen, gori v občini Dol - Otlica, tik za fronto. Sedaj ima v šoli že 30 otrok. V Sempasu je ostalo šolsko poslopje, dasi prav močno izpostavljeno, ker stoji ob cesti, nepoškodovano. Okoli in okoli so treskali izstrelki, vsepovsodi znaki sovražnikovega ognja, šolsko poslopje pa je ostalo celo in sedaj se more vršiti reden šolski pouk. Tudi župnišče in cerkev sta ostali celi. V Oseku so večina doma. V Črnicah so vztrajali ves čas vojne. Pot po Rožnem dolu od Aješevca v Gorico je sedaj že prav dobra. Od »bajte« dalje proti Aješevci je vse razbito. Lepa vila grafa Kristalnika je razdejana. Panovca se s strani ceste še vidi nekaj, središče je raztrščeno. Ob cerkvi v Sempetru sloni sv. Peter, invalid seveda, na cerkvenem zidu sredi vaških razvalin. Sv. Mark je ves gol, Stara gora strašno zdelana.

V Gorici navsezadnje na nekaterih delih še ni tako hudo. Viški, ki jih dobivajo prišleci, se jako razlikujejo. Eni kar obupavajo in ko vidijo tu in tam podrine, podzemske hodnike, rove, kaverne, si predstavljajo, da se more mesto zdajpazdaj podreti, zato se jim zdi najbolje, da bi se mesto kar poglavo v zrak, češ, sicer se bo pa sprti porušilo vse, ako se bo kje hotelo popravljati. Drugi pa gledajo in gledajo in sodijo, da bodo lahko ostali celi deli mesta s potrebnimi velikimi popravili, nekateri pa bo treba podreti. Po Koruzi je splošen vtisk dokaj ugoden. Magistrat je določil može, ki pregledujejo stanovanja, ki so še dobra za prebivanje. In teh je precej. Tudi prenočišče se dobi. Tako na primer more prenočevati v znanem hotelu »pri zlatem angelju« v ulici Vetturini, ki je skoro nepoškodovan, do 40 oseb. Gotstlino imajo tam Kranpovi iz Solkana. Cena mesa v Gorici je taka, kakor drugodi. Italijani so imeli obilo olja. Po 3 K je bilo olje, sedaj je po 30-40 K. Za 100 kg krompirja je bil pripravljen nekdo dati dve steklenici olja. Neka žena je pravila, da je imela toliko kruha, da je prašiča zredila večinoma s kruhom. Podgan kar noče biti konec. Raznaša se govoric, da jih italijanski vjetniki pridno love in mečejo v svoje bisage.

V furlanskih krajih bližje Gorice se vrača prebivalstvo. Tako jih je došlo v Fara že precej. — V Ronkih je našel župan vitez Blasič, ki se je vrnil te dni, 33 prebivalcev. V Koprivi v Furlaniji je prebivalstva že 400.

Nadžkof dr. Sedej, ki se je svoj čas tako nerad ločil od Gorice, se je povrnil pogledat, koliko je trpelo mesto v vojni. Bil je tudi v Krmnu. Prebivalstvo ga je povsodi spoštljivo pozdravljalo.

Prošnja rodoljubom na Štajerskem in Kranjskem v obrambo begunske mladine!

Naši begunci s Primorskega životarjio razkropljeni skoro po vseh deželah cesarstva. Njihova težka usoda po taboriščih je večinoma znana. Nenadoma so morali zbežati izpod domače strehe in večinoma niso mogli rešiti niti potrebne obleke. Doma so pustili lepa domovja, v hlevih živino, na poljih prideleke pridnih rok. Pognani so bili v revščino, pomanjkanje in boleznii.

Po dva in poljetnem trpljenju sije beguncem nada, da se bodo mogli vrnati v svoje domače kraje. Najprej delavci, ki bi opravljali dela v vinogradih in zidati stanovanja. Na tisoče beguncem pa ostane še dolgo v tujini, v prvi vrsti vsi otroci, ki bi bili v veliko oviro staršem pri domačih opravilih. Ali naj ostanejo ti otroci še nadalje po taboriščih v tujini, kjer trpe telesno in duševno? Kdor ima kaj smisla za bodočnost našega naroda, mora vzklizniti z nami: Otroci naši ven iz taborišč med našo vrho slovensko ljudstvo, kjer najdejo varno zavetje ter se ohranijo telesno in duševno, da se pozneje vrnejo čvrsti in zdravi v svoje iz razvalin nanovo vzrasle domove!

Podpisani odbor je prevzel poleg drugih obsežnih nalog tudi to, da posreduje in organizira preselitev naših begunskih otrok iz taborišč v

movanje med imovitejšimi posestniki, da sprejmejo po enega ali več otrok pod svojo rodoljubno streho. Uspehe svojega plemenitega prizadevanja izvolite naznaniti podpisaneu odboru. Dovolj junakov nam je pobrala vojna, dovolj bo nesrečnih pohabljencev sebi in okoličin v krizi in težavo, dovolj naše nežne mladine leži v črni tuji zemlji. — odslej pa ne pustimo brezskrbno poginuti niti enega samega naših otrok. Otroci vsi nazaj pod domoljubno in skrbno slovensko streho! Rojaki, pomagajte pri takem rodoljubnem delu! Pozdravljeni!

Na Dunaju, dne 6. decembra 1917.

Osrednji odbor za vrnitev beguncev in obnovitev Primorja
L. Bankgasse 2.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 10. decembra. Hrvatski sabor nadaljuje danes svoje zasedanje. Med podanimi predlogami se nahaja zakon o pavšaliranju poslanskih djet 4800 kron letno, nadalje predlog o uvstitvi mesta Karlovača med mesta prvega razreda, končno interpelacija poslanca Paveliča o poostitvi cenzure.

Sabor je najprvo razpravljal o predlogi glede ustanovitve otroških domov, zlasti za sirote vojakov, katerih je na Hrvatskem dosejal 4151.

Poslanec dr. Pavelič je v svojem govoru ostro grajal, da je vlada konfirirala izjavo hrvatskih in srbskih poslancev z dne 3. decembra, ki je celo v »Slovenskem Narodu«, torej v vojnem ozemlju, smela biti objavljena na čelu lista. Pod Kluenom se je smelo svobodneje pisati nego danes. Ostro je protestiral poslanec Pavelič tudi proti iztiranit poslancev dr. Tresčiča-Paveliča iz Zagreba radi demonstracij, ki jih poslanec Tresčič absolutno ni povzročil.

Politične vesti.

Finančni odsek avstrijske delegacije je razpravljal 10. decembra o skrajnem provizoričnem proračunu. Minister Burian je zagovarjal celoletni proračunski provizorij, češ da bi sicer morala vlada najpozneje meseca februarja zopet sklicati delegacije. Svota 20 milijard za vojne izdatke, ki se nahaja v vladni predlogi, je označil minister le za aproksimativno. Pri tem je poudarjal, da se bo ta svota najbrž zmanjšala, ker je upani, da bo vojna deloma, to je na vzhodni fronti, kmalu končana. V debati so govorniki protestirali proti nazoru madžarske kvotne deputacije, katere je odobril tudi ministrski predsednik Wekerle, češ, da mora škoda, ki jo je povzročila vojna, trpeti vsaka država (Avstrija in Ogrska) z a se. Vsi govorniki so poudarjali, da bo avstrijski parlament neomajno stal na stališču, da tvori porokirne stroške za vojne poškodbe, za preskrbo invalidov, vdor in sirot skupno avstro-ogrsko za devet. Poslanec dr. Ellenbogen je predlagal, da se naj k tem stroškom računajo tudi stroški za obnovitev porušenihi pokrajini. Glasovanje o tem predlogu je bilo o dlo ženo. Minister Burian je poudarjal, da je vprašanje stroškov za vojne poškodbe predmet pogajanj z obema vladama. Prihodnja seja finančnega odseka se bo sklicala v sporazumu s člani odseka.

Vojni odsek avstrijske delegacije je sklican za sredo 12. decembra. Razpravljal bo o ekspoziciji vojnega ministra.

Avstro-ogrška kvota. Avstrijska kvotna deputacija je imela 10. decembra sejo, v kateri se je predvsem konstatiral mučen vtis dejstva, da je ogrska kvotna deputacija svoje sklepe objavila v listih, ni pa jih sporočila avstrijski kvotni deputaciji. Poročevalec Sleghart je zagovarjal vladno stališče, da naj ostane pri dosednji kvoti, to se pravi, da naj Avstrija in Ogrska prispevata k skupnim stroškom v razmerju 66:36:4. Poslanec dr. Ellenbogen je predlagal, da naj bo kvota v bodoče 50:50. Ta predlog je propadel. Propadel pa je tudi vladni predlog, da naj se kvota določi za dve leti in in je bil sprejet s 7 proti 5 glasom predlog poslanca Waldnerja, da naj se dosedanja svota obnovi za dobo enega leta. Ogrska deputacija je bila sklenila, da naj ostane dosedanja kvota za dobo dveh let.

O ljubljanskem realnem vprašanju je oddal sedaj svoje mnenje in svoje navodilo za dunajske kroge tudi krajski »Volksrat«. V posebnem članku v »Tagespost« je ostro izreka proti utrakvizaciji ljubljanske realke, češ da bi bil to začetek popolnega sloveniziranja tega zavoda. Sklep deželnega šolskega sveta za utrakvizacijo označuje članek kot apasen nacionalno-agresiven korak. Nemci zahtevajo, da naj se, če hočejo Slovenci imeti svojo realko, poleg sedanje ustanove poseben slovenski zavod. Tako bi dobili prvič svojo nemško realko in drugič ohranili bi ves dragoceni fundus in struktura tega starega zavoda sebi, Slovenci pa bi hodili z novo realko ob beraški palici. Članek opozarja vlado, da naj ostane trdno pri svojem nemškem stališču, ki ga je proglasila že leta 1910, ko je izjavila, da ne pripušta utrakvizacije ljubljanske realke.

Ornig in Linhart se borita proti jugoslovanski deklaraciji. Sklicala sta v Pruju 50 štajercijanskih pristašev, o katerih tretina, da zastopajo večino slovenskih občin ptujskega sodnega okraja, ter sta dala sprejeti resolucijo, ki pravi, da je združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov velika nevarnost za slovenski narod in za štajersko deželo. Slovenski narod si ne želi nobene jugoslovanske države ter neomajno zaupa slavnemu ptujskemu »Bezirksausschussu« ter njega neutrudljivo načelniku Jožetu Ornigu.

Nemški shod v Lincu. Dne 8. in 9. decembra se je vršil v Lincu shod nemško-nacionalnih zaupnikov iz podonavskih in alpskih dežel. Shoda se je udeležilo tudi nekaj nemških poslancev. Poslanec Mark hi je reirteral o jugoslovanskem vprašanju, ki ga je pravilno označil kot najvažnejši, nerazrešeni problem monarhije. Prišel je do zaključka, da mora ta problem ostati v interesu Nemcev tudi nadalje nerazrešen.

»Südslawische Rundschau«. Pod uredništvom hrvatskega časnikarja Mirka Tauska je pričela v Zagrebu dne 6. decembra izhajati politična tedenska revija »Südslawische Rundschau«, ki hoče biti organ »für die Interessen der Kroaten, Serben und Slowenen«. V svojem programatičnem članku izjavlja, da hoče v boju za interese naroda izhajati s stališča samoodlobe narodov. Predvsem hoče razbistri tudi vprašanje jugoslovansko-madžarskih odnosov.

Urednik »Hrvatske Države«, dr. Budislav Angjelinovič, je, kakor dr. Tresčič - Pavelič radi demonstracij, ki so se vršile povodom Tresčičevega predavanja, izgnan iz Zagreba. Dr. Angjelinovič je Dalmatinec in »hrvatsko-slavonsko - dalmatinska« vlada je napravila z »inozemcem« kratak proces...

Madžarsko kulturno delovanje za narodnost. Kakor poroča »Hrvatski List«, je veliki župan baron Petrichevich - Horvat javil te dni Vasilju Mangru, da odredi minister za tvoritev 80 obmejnih romunskih šol in da v kratkem odvzame državno podporo vsem tistim romunskim konfesionalnim šolam, ki delujejo v okolici: Szeben, Fogaras, Brassó, Nagyvárad in Haremszeg. S to naredbo bo zaprtih 291 romunskih šol in 480 učiteljev ostane brez kruha. Mesto teh šol otvori grof Appony državne šole s samomadžarskim učnim jezikom. Ogrska pač nosi prapor demokratizma in kdor mu je proti, ga počasti z visilnico!

Nova ogrsko-državna uganjanja. Pod naslovom »Osztrák-magyar-románializmus« je izdal neki Dumantuli, »Budapester Hirnapló« sotrudnik, knjižico, kjer razpravlja o avstrijsko-ogrskem - romunskem trijalizmu. In sicer na sledeč način: Zapadna Hrvatska, od Novoga do Jasenka, preko Oštarija, Perjasice, Bariloviča, Riečice, Kupčina Stenjeveca, Oroslavlja, Mihovljana, Ivanca in Bišupca do madžarske meje — vse to bi se priključilo madžarski državi, ki bi segala do Zagreba in pogoltnila celo hrvatsko primorje. Kakor so pač čudni časi, postajajo tudi nazori čudni.

Težavne razmere v industriji in obrti. Na Ogrskem nameravajo prekiniti v vseh industrijskih podjetjih za šest tednov do dva meseca. Vzrok je težavna dobava premoga, ki naj se predvsem da prebivalstvu na razpolago, zraven pa žele prihraniti surovine. Seveda ne pridejo v poštev industrije, ki delajo za vojaške svrhe. A najtežje v tej zadevi je problem delavskega vprašanja. V času prenehanja bi se delavstva ne smelo odsloviti. Dosedaj so mu vedno, kadar je delo za par dni prestalo, izplačali 75% običajne plače in država je podjetniku povrnila 50% škode. V današnji splošni druginji pa bi se v slučaju prekinitja dela na vsak način morala izplačati delavstvu popolna plača. Tovarnarji zahtevajo povrh, da jim mora vlada povrniti tudi celo škodo. — Tudi pri nas se računa z možnostjo, da bo treba za nekaj časa celo prekiniti delo v vojni industriji. Vojno ministritvo je izdalo za ta slučaj posebno naredbo z dne 1. decembra, ki določa odškodnino za delavce, ki bi morali prekiniti delo zaradi pomanjkanja premoga. Po tem odloku doba delavci in delavke za ta čas do zasluzka 8 K na dan polno mesto, tisti, ki imajo nad 8 K, pa 75%, vendar ne manj kot 8 K na dan. Najvišja odškodnina ne sme znašati več kot 17 K na dan. Za podlago zaračunavanja zasluzka se vzamejo zadnji štiri tedni pred 20. novembrom 1917 in se vračunajo vsi prejemki: vojne doklade, dražinske in družinske doklade. Čezurno in nedeljsko delo se ne všteva. Število brezposelnih delavcev in delavk (ločeno po imenih) se mora naznaniti takoj in firma. Mnogo delavcev, zlasti potrjenih, bo vpoklicanih, vendar se bodo porabljali tako, da jih more podjetnik dobiti zopet nazaj, če se obrat zopet prične.

Poljsko ministritvo. Regentski svet je danes dopolne potrdil novo poljsko ministrsko listo. Kabinet je sestavljen tako - le: Predsednik Jan pl. Kucharzewski, notranje Jan Stecki, juze Stanislav Bukowiecki, finance Jan Kanty Stęczkowski, kultus in javni poduk Anton Poniński, prehrana Stefan Prsa-

nowski, poljedelstvo in kronska posestva Milkulowski - Pomorski, obrt in trgovina Jan Zaglenski, socialna skrb in delavsko varstvo Stanislaw Staniszewski. — Volilna reformna na Angielskem. London, 7. decembra. Reuter. Spodnja zbornica je predložila volilno reformo v tretjem branju sprejela. Po tem novem zakonu imajo vsi mo žje, ki so dosegli vsaj 21. leto, vojaki in mornarji pa vsaj 19. leto, volilno pravico. Ravnotako žene od 30 let dalje. Tudi razdelitev volilnih okrožij se na podlagi števila prebivalcev spremeni.

Vesti iz primorskih dežel.

O Ročinjeh. Oni Ročinjci in drugi Goričani, ki so se nahajali do umika Italijanov v Cordenonsu, so prišli sedaj v Gorico, odkoder pojejo polagoma na svoje domove. S par izjemami izgledajo vsi dobro.

Istrski begunci se vračajo. Iz Kanfanara. Došlo jih je zopet 18 iz Lipnice, bladi, suhi, upadli. Ali so prišli iz grobnice? Vsak je izgubil po 20 do 30 kg, eden izmed njih je pustil v Lipnici 46 kg svojega telesa. V Rovinju in okolico se je vrnilo te dni 600 oseb.

Smrt med begunci. V Mirmipeči je po daljšem trpljenju umrl Peter Leban, kmet z Gradišča v občini Renče, star 56 let. Pogreb je bil določen med 3. in 4. uro v terek popoldne, ali nenadoma je prišel od župnika ukaz, da morajo odnesti mrliča ob 2. Ni bilo noličnic, ko pa so jih končno dobili in prinesli mrliča na pokopališče, ni bilo župnika nikjer. Morali so mrliča položiti v mrtvašnico in drugi dan se je vršil pogreb. Oseba, ki je sporočila to, je vzdihnila: Smo pač begunci!

V Kopru je umrla gospodična Vanda Dominko, 18letna hčerka okrajnega šolskega nadzornika.

Dnevne vesti.

Tretji odklovan je četovodja Fr. Ronko od 7/8 saperske stotnije. Poleg bronaste in Karlovega križa, mu je bila pripeta na hrabra prsa še srebrna II. razreda. Hrabri junak je doma iz Cerknice na Kranjskem. Obilo čestitk in tej dekoraciji in na skorajšnje svidenje mu kljče A. V.

Uzdranega ministritva. V notranjem ministritvu službuječi okrajni komisar dr. Evgen Zupančič je imenovan namestnikom tajnikom.

Granata je ubila na Vršču dne 24. oktobra gosp. dr. Ivana Gogala, konceptnega praktikanta pri tukašnjem policijskem ravateljstvu in rezervnega nadporočnika. Truplo se pripelje pozneje v Ljubljano. Čast njegovemu spominu!

Padel je na tirolemski bojišni rezervni poročnik I. Kovačič, sin davčne upravitelja gosp. R. Kovačiča v Rogatecu; sin Rudolf, rezervni poročnik, je padel lani v bojih pri Trzinu. — V hudih bojih pri Sv. Mariji v Italiji je padel Maks Dobaj, strokovni učitelj v Gradcu in rezervni nadporočnik.

Povelstvo etapne postaje v Ljubljani je z večeršnjim dnem prevzel doseđani poveljnik nadomestnega bataliona domačega polspolka št. 17 »Cesarjevič« v Judenburgu, gosp. polkovnik Stefan Weingraber von Grodek.

Vpoklic mlajših oproščencev v vojaško službo. Honvedminister Szurmay je v ogrskem parlamentu izjavil, da bo v marcu število oproščencev reducirano in da bodo oprostitve 19-24letnih brez izjeme preklicane.

Nasli vojakom. Mnogoštevilnih dopisov, ki nam jih pošiljate za deklaracijo, žal, ne moremo priobčevati. Cenzura nam redno črta vse vojaške dopise, o katerih sodi, da so »političnega značaja«.

Italijanskega vjetništva nam pišejo 11. oktobra 1917. Slavno uredništvo! Samo vsak teden lahko pisemo eno karto in ne moremo poslati vsem našim znancem naslova. Radi pa bi marsikaj zvedeli od naših prijateljev v domovini. Sveto torej, da objavite naš naslov v Vašem cenjenem listu. Naslov imamo vsi enak. Korle Javoršek je radoveden, če je v šiški še kaj vode; Franca Jerasa skrbi, če se ponovljajo funkcije v Ljubljani; Ivan Keršič premišljuje, če se bo po vojski dobila še kakšna punca, da bi se hotela poročiti; Karl Benini bi pa rad svedel, če bi kdo imel kaj proti temu, če se tu v Italiji poroči in pripelje ženo seboj; Lojze Kumer je v skrbeh, če v Idriji na Notranjskem še kuhajo »žilkrufe«, in če je katehet za gerenta in če je Višnjegorec že postnil polž. Veselo branilke! Naslov: Forte Begato, 7. gruppo, Genua.

Stabnemu oddelku IV. pešpolka 87. Naznanjamo, da smo sicer prelihi dopisovci z dne 3. decembra o smrti dobrega prijatelja, da pa v dopisnici, žal, ni navedeno nobeno ime.

Raztepeni smo po vseh mogočih bojiščih. Eden ne vé za drugega. Prosim in pozivljam svoje tovariše, da pošljejo svoje naslove v svrhu medsebojnega pismenega stika na uredništvo »Slovenskega Naroda«, kjer se izve tudi moj naslov. Posebno se obračam na nekdanje Slovenjane, da se mojemu pozivu odzovejo. Na zdari! Do skorajšnjega svidenja! — Kam bi š Mirko, sanitetni praporščak.

Pozdrave iz daljne Galicije vsem slovenskim dekletom, ženam in slovenskim fantom na italijanskem bojišču pošiljajo: četovodja Oltvo Izidor, pešci: Jurčič Matveje, Čivardi Anton, Orel Tomaž, Dobriha Avgust, Krpan Ivan, Korošec Ludvik, Ogriček Alojzij, Baruca Josip.

Osebe vesti s pošte. Poštni aspirantki Elsa Czelpek in Natalija Zebochin sta imenovani za poštni oficijanti, in sicer prva za Pali, zadnja pa za Opčino. — Prometeni so naslednji poštni oficijanti: Virgil Benvenuti iz Poreča v Trst ter Evgen Hoid iz Kozine v Kočevje; premešeni sta tudi poštni oficijanti, in sicer Marija Binder z Opčine v Trst ter Marica Horvat iz Skofljice v Idrijo. — Pošto službovanje so odpovaldele poštni oficijantke: Pavlusa Modic (Barkovlje), Evalina Slavina in Jelica Glib (Ljubljana), ter

poštni aspirantke: Gabriella Frantič, Marica Ceznar in Ernestina Bossi. — Poštni oficijant Alojzij Kren (Kočevje) je padel na bojni poljanah; umrl je tudi poštni oficijant Franc Pavel (Ljubljana 2). — Poštni aspirant Puc Robič je črtan iz poštne službe.

Obnovitev telefonskega in brzojavnega prometa na progi Dunaj - Trst. Vrhovno armadno vodstvo je sporočilo šolskemu namestništvu, da bo v kratkem obnovljen privatni brzojavni in telefonski promet na progi Dunaj - Trst, tako, da bo torej tudi Ljubljana po dolgem času dobila zopet svoj interurbani telefon in brzojav.

Prisilna napoved za asbest. Glede na števila vprašanja se naznanja, da je bilo surovi asbest in odpadke asbesta po ukazu z dne 31. oktobra 1917, drž. zak. št. 422 najkasneje do 15. novembra 1917 prijaviti vojni zvezi za asbestno industrijo na Dunaju (Kriegsverband der Asbestindustrie Wien, VII. Mariahilferstrasse 32). Napoved podati je obvezan, kdor ima od kakšne vrste ali od več vrst skupaj več kakor 10 kg. Ker je rok za napoved že potekel, se morajo morebitne še ne izvršene napovedi brez odloga naknadno izvršiti na priglasilnicah, ki se dobe brezplačno pri omenjeni vojni zvezi.

Nadrobna prodaja sena in slame. Deželno mesto za krmila v Ljubljani bo oddalo nekaj sena in slame na drobno, v množinah od 100 kg naprej in sicer v svojem skladišču na dolenskem kolodvoru. — Cena za 100 kg sena je 34 kron in za 100 kg slame 21 kron. Kdor želi dobiti kaj takega sena in slame, naj se priglasí ob uradnih urah pri Deželnem mestu za krmila v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. V skladišču se bo oddajalo seno v petek dne 14. decembra od 8. do 12. dopoldne. Plačnje se po tehtanju na miznici.

Vojaško delo za šivilje. Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani bo zopet oddajal v delo na dom vojaško spodnje perilo. Delo je namenjeno predvsem šiviljam iz Ljubljane in bližnje okolice. Šivilje, ki žele dobiti delo, naj se utmerno priglasé v pisarni Zavoda za pospeševanje obrti, Dunajska cesta 22. Posameznim šiviljam na deželi se to delo ne bo moglo dati in se zato tudi na pismene priglasé z dežele ne bo odgovarjalo.

Glasbena Matica. V sredo, dne 19. decembra se vrši v Ljubljani v Unionski dvorani koncert slavne hrvatske pevke umetnice markize Maje pl. Stozzičeve. Predprodaja vstopnic se prične danes v trafikih v Presernovi ulici.

Bivši uradniki in uslužbenici južne železnice se zopet sprejemajo za pomožno službovanje. V prošnih, katere je polagati pri najbližjem postajnem uradu, le navesti urad, v katerega prosilec želi vstopiti ter službo, katero misli po svojih močeh še opravljati.

Najstarejša Ljubljanka umrla. Danes zjutraj je umrla v Vegovi ulici št. 12 gospa Magdalena Jesenko, mati g. majorja v pok. Avgusta Jesenka. Pokojnica je dočakala izredno visoko starost, prihodnje spomlad bi bila izpolnila svojih 100 let. — Blagi pokojnici bodi ohranjen časten spomin!

Umrla sta v Ljubljani gospa Ana Klešnik, pogreb se vrši jutri, in v Spodnji Šiški posestnica gospa Marija Rojina. Pogreb je bil danes, N. v. m. p.! — Zaduši se je hišnik v Selenburgovi ulici št. 4. Hišnik Fran Brisko je stanoval s svojo ženo v hiivu. Vsiid mraza sta prinesla v hlev škar, ga obložila z opeko in kurla v njem z ogeljem. V nedeljo zjutraj so našli hišnika utrtega. Ženo pa v nezavesti; zastupila sta se z dušnim plinom. Vsiid pomankanja premoga so 10. t. m. zaprli bojišnico v Brezicah.

Goštelino prvi jelenu. v Celju je kupil gospod Martin Kračun, župan, veleposelstnik in trgovec v Zrečah.

Štajerske pinarne. Graška pinarna prične z obratom zopet v sredo popoldne. Dobila je premog na izredno povelje cesarjevo. Celjska pinarna je pričela zopet delovati v ponedeljek.

Odprava pismenske cenzure v Zagrebu. Danes je bila za mesto Zagreb odpravljena pismenska cenzura. Za inozemstvo se torej od danes dalje oddajajo v Zagrebu lahko zaprta pisma in poštno pošiljate.

3800 siromanih otrok iz Istre, Dalmacije in Bosne se nahaja doseđaj na Hrvatskem, kjer je decen porazdeljena v raznih krajih pri rodbinah, ki so se prostovoljno oglašile. Hrvatski kmetje ravnajo z jugoslovansko dečo jako ljubeznivo in otroci se povsod prav dobro počutijo.

Kino Ideal. Spored za danes, 11. decembra: »Afera Ortman«, kriminalen roman v 4 delih. »Varnostne vzgledice«, zgodba v 2 dejanjih in najnovjša vojna poročila. Spored ostane do 13. decembra. Ni za mladino. Kino Ideal.

Šolska učenka je izgubila od Gradišča, po Turjaškem trgu in Bregu do Sv. Jakoba, usnjato torbico, v kateri je bil molitvenik in robec. Poštni najditelj se naproša, da je odda hišnici Gradišče 7, pri Kroni.

Aprovizacija.

Prekajeno meso na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo prekajeno prašičje meso v sredo, dne 12. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je tale red: od 1. do pol 2. št. 1 do 200, od pol 2. do 2. št. 201 do 400, od 2. do pol 3. št. 401 do konca. Ena oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb 1 1/2 kg. Kilogram stane 4 K.

Prekajeno meso za uradniške skupine. Mestna aprovizacija bo oddajala v sredo dne 12. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa uradniškim skupinam prekajeno prašičje meso. Določeni je tale red: I. uradniška skupina: od pol 3. do 3. št. 1 do 200, od 3. do 4. št. 201 do konca. II. uradniška skupina od pol 4. do 4. III. uradniška skupina od 4. do pol 5. IV. uradniška skupina od pol 5. do 5. Ena oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi

pol kg, 3 in 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg. Kg stane 4 K.

Krompir za III. okraj. Stranke III. okraja prejmejo krompir v četrtek dne 13. t. m., v petek dne 14. in v soboto dne 15. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: v četrtek dne 13. t. m. popoldne od 2. do 3. št. 1 do 100, od 3. do 4. št. 101 do 200, od 4. do 5. št. 201 do 300. V petek dne 14. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 301 do 400, od 9. do 10. št. 401 do 500, od 10. do 11. št. 501 do 600, popoldne od 2. do 3. št. 601 do 700, od 3. do 4. št. 701 do 800, od 4. do 5. št. 801 do 900. V soboto dne 15. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 901 do 1000, od 9. do 10. št. 1001 do 1100, od 10. do 11. št. 1101 do 1200, popoldne od 2. do 3. št. 1201 do 1300 in od 3. do 4. št. 1301 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kg; kilogram stane 30 vinarjev.

Oddaja živil. Dogaja se, da hodi-jo stranke po živila v cerkev sv. Jožefa na več izkaznic, na svojo in na take, katerih lastniki ne morejo osebno po živila radi zaposlenosti, boleznii ali kaj podobnega. Dognalo se je, da so se pri takem odjemanju vršile goljufije, zato mora naprej priti vsaka stranka sama po živila, kajti na dve izkaznici se bodo oddajala živila le onemu, kdor ima tozadovojno potrdilo, ki ga dobi v pisarni ubožne prehrane. Kdor hoče tako potrdilo, mora prinesli s seboj izkaz, da je dotičnik, ki ne more sam po živila, resnično zaposlen v tistih časih, ko se oddajajo živila, ali pa vsled svoje bolezni ne more priti.

Ubožna prehrana mestne aprovizacije. Vodstvo ubožne prehrane naznanja, da se novi priglasí ne morejo več sprejemati, kar je že enkrat razglasilo v časopisju. Stranke, ki se zdaj vedno pogosteje oglašajo s priglasí, naj počakajo, da vodstvo naznaní zopet v časopisju novo sprejemanje. — Obenem se ponovno opozarjajo vsi pripadniki ubožne prehrane, da svoje izkaznice takoj oddajo v pisarni (Poljanska cesta 13), kakor hitro zapuste ljubljanski okoliš, istotako morajo brezpogojno naznaniti vsako preembo v družini ali v stanovanju. Opaža se, da stranke naznanjujejo le slučaje, kjer je kakšna oseba prišla, obratne slučaje pa je moralo vodstvo dozdaj skoro le na podlagi ovadi zasledovati. Kar se tiče ovad, ki prihajajo dan na dan, izjavlja vodstvo ubožne prehrane, da naj dotičnik, ki ovadi kako osebo, katere vsled nepravilnih podatkov o svojem dohodku krivično uživa podporo ubožne prehrane, dobro premisli slučaj ter ga stvarno ovadi, da se ne bo dogajalo, kakor sedaj, da je bila skoro vsaka ovadba le izmišljotina in zavistno obrekovanje. — Vodstvo naznanja vsemu občinstvu, da je v pisarni ubožne prehrane na razpolago zdaj seznam vseh pripadnikov ubožne prehrane in vsakdo se lahko osebno prepriča, če ta ali ona oseba uživa podporo ubožne prehrane. V pisarni ubožne prehrane vloží tedaj lahko na tej podlagi ovadbo napram temu ali onemu pripadniku ubožne prehrane, toda le v tem slučaju, če ovaditelj podpisé svojo ovadbo. Le take ovadbe bo vodstvo vpoštevalo, anonimne pa bodo romale kratkomo v koš. Obenem se opozarjajo vsi, ki vlagajo ovadbe, da je te vložiti izključno le v pisarni ubožne prehrane, nikakor pa naj ne nadlegujejo s svojimi pritožbami drugih uradov.

Orehi pod zaporo. Glasom ukaza c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 27. novembra 1917 št. 32.731, so vsi orehi na Kranjskem pod zaporo in morajo svoje zaloge vsi pridelovalci, hranilci, trgovci in drugi naznaniti deželni vladni nakupovalnici za sočivje v Ljubljani (Gradišče št. 10, I. nadstropje). Kljub zapori smejo posestniki orehov: porabljati tiste množine, ki jih potrekujejo v svojem gospodarstvu; iz svojih zalog prodajati neposredno porabnikom, a enemu in istemu porabniku kvečjemu množino 10 kg. Ako ponudnik ne dobi od deželne vladne poslovalnice v teku 14 dni obvestila, da se bodo orehi prevzeli, sme potem z njimi prosto razpolagati. Prejemne cene se določijo po prostem dogovoru med poslovalnico in ponudnikom. Če ima blago napake, se morajo cene primerno znižati. Zelezniska podjetja orehov ne smejo prevzemati, ako ni pri tovrstnem listu pridržano potrdilo deželne posvetovalnice. Preslopki bi se najstrožje kaznovali.

Razne stvari.

Vino na italijanski fronti. Listi poročajo, da je avstro - nemška armada v Italiji zajela ogromne zaloge vina, in sicer toliko, da ga je v Izobilju za naše in nemške čete. Cene vina bi morale vsled tega padati.

Umrl je v Sofiji bivši minister Franja, član Gešovljevega in Danevljevega kabineta. Minister Franja je imel tudi na Slovenskem prijatelje, opetovano je posetil naše kraje in je prebival nekaj časa tudi na Bledu.

Brigadir Pilsudski, ustanovitelj poljskih legii in ljubljence poljskega naroda, je v Magdeburgu, kjer so ga Nemci internirali, opasnó zbolel. Pilsudski uživa v vjetništvu pravice oficirja, korespondenca pa mu je prepovedana. — Potopljeni norveški parnik. In Kri, stljanje poročajo, da je bil 4. t. m. torpediran norveški parnik »Vave«, dve moraki mlajši pred Lizard. Parnik je plul s jekleno nalozno od Glasgowa v Le Havre. Dva mola sta se ročila, ostalih 19 pa je utonilo ali pa bilo obiti pri eksploziji.

Darila.

Darovi za begunce. Marija Črnlec iz Trstenjka pri Kranju je darovala Posredovalnici za goriške begunce 20 K, zakar so ji Posredovalnica najtopleje zahvaljuje.

Darovi za goriške begunce. Gosp. dr. Anton Svigelj, odvetnik v Ljubljani, je daroval Posredovalnici za goriške begunce 50 kron v neki kazenski zadevi. Posredovalnica se mu za ta dar prav iskreno zahvaljuje.

Darovalcem za različne dobrodelne namene, kateri pošiljajo denar na naše upravištvo, v ljudno naznanjamo, da bodemo odslej izkazovali ta darila le v skrbni obliki (samo ime darovalca in znesek) in le v kolikor nam bo dopuščal prodator. Tudi se ne moremo več vezati na doseganje redne (dvakrat v tednu objavljene) izkaze. Hraniti moramo ves dragoceni prototip za res važne zadeve, ki v prvi vrsti zanimajo vse naše naročnike in čitatelje. To na znanje, da ne bode nepotrebnih reklamacij.

Umrlji so v Ljubljani:

Dne 5. decembra: Giuseppe Laghezza, laški pešec, v rezervni honvedski bolnišnici.
Dne 6. decembra: Salvatore Friggili, laški pešec; Gaetano Giglio, laški bersaljer, oba v rezervni honvedski bolnišnici.
Dne 7. decembra: Terezija Petrič, občinska sirota, 19 let, Radeckega cesta 9.
Dne 8. decembra: Marijana Fabiani, mestna uboga, 71 let, Japljeva ulica 2. — Marija Bernik, hiralca, 74 let, Radeckega cesta 9.
Dne 9. decembra: Achilino Frachioni, laški pešec, vojni vnikelj, v rezervni honvedski bolnišnici. — Marija Vintar, pazničkova vdova, 72 let, Trnovski pristan 24. — Marija Rožina, posestnica, 40 let, Sv. Jerneja cesta 59. — Josip Sirohmaler, pešec, v rezervni vojaški bolnišnici v Marijanišču.
Dne 10. decembra: Ana Klešnik, zašebnica, 74 let, Zvezdarska ulica 4.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopljar.
Lastnika in tisk: »Narodne tiskarne«.

Proda se dobro ohranjen otroški voziček. Marija Bedina, Ljubljana, Rimska cesta 5.

Kratek kožuh ženska blaza, novo ali pa v dobrem stanju, se kupi ali zamenja za živo. Naslov pove upr. »Slov. Nar.« 4187

Moško kolo in plašč se prodasta. Sv. Petra cesta št. 75, prtiličje.

Sprejmeta se 15. t. m. ena ali dve gospodini na hrano in stanovanje. Povpraša se takoj na Sv. Petra c. št. 42 4163

Knjigovodja ki razume slovensko, češko in nemško korespondenco se sprejme pri V. OSET, p. Guštanj Koroško.

Gospodična večča slovenskega in nemškega jezika kakor tudi pisave, vajena nekoliko trgovine in šivanja, želi primerne službe. 4186 Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Zgornja žimnica in žimnica na peresa sta na prodaj Rimska cesta 1/II.

Kupim večje posestvo z dobrimi travniki in gozdovi na južnem Stajerskem (najraje v Savinski dolini) in prosim ponudbe s podrobnim opisom. 3861 Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Več tesarjev in mizarjev proti dobremu plačilu sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica 11.

Proda se 4188 čevljarski šivalni stroj in moški zimski plašč. Komenskega ulica 36, prtiličje.

Izdeluje in prodaja električne kahalne plošče za 110 in 220 Volt. od 60 K naprej. Poština prosta. Joh. Semerl električar Naoskong 5 31 XV. Dunaj. 4063

Išče se KUHARICA ZA VOJAŠKO BOLNIŠČO. Plača K 90—mesočno, prosto stanovanje in hrana. Nastop takoj. Kje, pove upravištvo »Slovenskega Naroda«. 4165

Kupim večje ali pa tudi manjše posestvo z hišo in gospodarskim poslopijem ki je pripravno za večjo trgovino ob prometni cesti v večjem kraju na Kranjskem ali Spodnje Stajerskem. Cenjene ponudbe pod »Trgovina/4052« na upr. »Slov. Nar.«

Šenitna ponudba. Gospica, srednje starosti z nekaj premoženjem, se želi poročiti z dobro situiranim gospodom. 4191 Ponudbe se prosijo pod »M. W. 4191«, ako mogoče s sliko, katere za urne, na upravn. »Slov. Naroda«.

BUKOV GOZD
za izdelovanje drv, kakor tudi gotova drva se kupi po visoki ceni, na Kranjskem ne daleč od železniške postaje. — Vzame se tudi večje njiiva v najem v okolici Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Poštni predal št. 151. 3505

SOLALI
Trgovina z cigaretnim papirjem družba z omejeno zavezo Gumbusch, Solalija
najboljši cigaretni papirji
Vedel pravočasno oskrbe surovin zamoremo točno ceni in redno dobavljati.

Kovaškega učenca
se sprejme takoj na kovaško in podkovno obrt na Kranjskem. 4192 Kje, pove upravištvo »Slov. Naroda«.

Lahke sani
so na prodaj pri **FR. STUPICA**, trgovina z železino v Ljubljani.

Jabolka
suhe gobe, suho sadje vseh vrst, sode od vina, sadjevca in žganja, steklenice in zamaške kupi vsako množino in prosim ponudbe 4167

A. Oset, p. Guštanj Koroško.

Šenitna ponudba. Jopničarski podčastnik, 25 let star, vešelega značaja, dobrega rokodelskega poklica, ta čas na dopustu, se želi seznaniti v surho ženitve z boljšo gospodično ali vdovo, ki bi imela nekaj premoženja in veselje do samost. obrti. Samo resne ponudbe, ako mogoče s sliko na upravn. »Slov. Nar.« pod »Ljubljana 412«. Tajnost zaimžena 4196

Zastoj
dobi vsakdo na željo moj glavni katalog ourah, zlatinah in srebrinah ter glasbenih orodjih. Violine po K 14—20—25—, dobre harmonike po K 16—25—35—50—, Dvovrstne dunajske harmonike po K 70—80—100—120—, trovrstne po K 180—200—240—280—. Zamenja dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja proti vpslatvi zneska ali po povzetu tvrdka
JAN KONRAD, c. kr. dvorni dobavitelj, Most (Briz) št. 1666, Češka.

Nakup lesa!

Navedite skrajno ceno, naloženo na žel. postaji in rok oddaje! Takojšnje plačilo proti duplikatom tovarnih listov.

Ponudite na metoroent: kostanjev les — hmeljske droge (stare) brastov les — smrekovo skorjo na kubični motor: okrogel les — les za jame (smrekov, borov, hojev) (Grubenholz) Vinko Vabič, veletržec Zalec, Južnoštaj.

Srbečica, hraste, izpuščaji

izginejo kar najhitreje po uporabi „Dr. Fiescha originalnega rujavega mazila“. Brez duha in ne omaže. Mali lonček K 1-60, veliki K 3—, družnška porcija K 9—.

Dr. E. Fieschs Kronen-Apotheke, (Győr), Raab Ogrsko. 532

Dobavljamo

barvne trakove za vse vrste pisalnih strojev, karbonski papir (ogljen papir) v vseh barvah, kartoteko (kartne sisteme) in vertikal-registraturo (meblje in mape) pomoževalne aparate in pritikle (ovoščen papir in barve).

„Remington“ pisalnih strojev delniška družba z o. z., Dunaj I., Franz Josef-Kai 15 in 17.

Razglas.

Dne 2. januarja 1918 ob 11. uri dopoldne se bo vršilo v deželni dvorcu (Kongresni trg) I. žrebanje obveznic 4½% deželnega posojila vojvodine Kranjske iz leta 1917. 4193

Deželni odbor vojvodine Kranjske.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1917.

Modni salon Stuhly-Maschke
Židovska ulica št. 3.
Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporoča največjo izbiro finih velour-klobukov s kosmatim robom iz prvovrstnih tovarn »Novega Jičina«, kakor iz baržuna, filca in kožuho-vine, ter čepic za dame in deklke.

Popravila točno in vestno! Velika izbira žalnih klobukov. Cene razmeroma zelo nizke!

St. 18.000/V. n.

Razglas

s katerim se vojaškotaksni obvezanci pozivajo v zglasitev.

Na podstavi zakona z dne 10. februarja 1907, drž. zak. št. 30, se morajo vsi vojaškotaksni obvezanci do prestanka svoje vojaškotaksne obveznosti vsako leto meseca januarja zglasiti pri tisti občini, ki imajo v njej dne 1. januarja tistega leta svoje bivališče.

Opro-tilo od dohodninskega davka ali od službene nadomestilne takse, ki ga je zaradi svojega 1600 K-ne presegačjega dohodka ali iz drugih razlogov pričakovati ali ki je v prejšnjem letu nastopilo, ne oprostijo dolžnosti zglasitve.

Zglasitev se sme izvršiti pisмено ne pa ustno. Pismena zglasitev se zgodi tako, da se pošljeta dva, na občino po vseh rubrikah s čitljivo pisavo popolnoma in resnično izpolnjena zglasovalna formularja. Zglasovalni formularji se dobivajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu in pri občinskem predstojništvu (pri mestnem magistratu) brezplačno. Pošiljajte zglasitev v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, so poštnine proste.

Zglasovalni formularji so urejeni tako, da se zganejo in adresirajo ter brez pismenega zavoja oddajo na pošto.

Ustne zglasitve vpiše občina v oba zglasovalna formularja. Zglasitve, ki se izvrše s posredovanjem tretje osebe, ne odvežejo tistega, ki se je dolžan zglasiti, od odgovornosti za izpolnitev njemu naložene zavezanosti.

Tistim, ki so dolžni se zglasiti, pa predpisane zglasitve ne izvrše pravočasno ali pa jo izvrše v bistvenih točkah nepopolno, se sme naložiti denarna kazen do 50 K. Vojaškotaksni obvezanci, ki v svojih zglasitvah vedoma zakrivajo zamolčitve ali neresnične napovedi, zapadejo — v kolikor dejanje ne utemelji čina, ki ga je po občnem kazenskem zakonu kaznovati kot kaznivo dejanje — denarnim kaznim do 500 K in ob posebno obtežujočih okoliščinah do 1000 K. Kadar denarnih kazni ni mogoče izterjati, se izpremene v zaporne kazni.

Vrhutega je političnemu oblastvu dano na prosto voljo, da takrat, kadar se zglasitev ne izvrši pravočasno ali kadar se izvrši nepopolno, na podstavi znanih podatkov ali podatkov, ki se uradoma doženo, takoj določi vojaško takso. 4197

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. decembra 1917.

Vojna čevljarna
v Ljubljani, Sodna ulica št. 1
(na vogalu Dunajske ceste)
kot vzorna delavnica za

popravila z nadomestili
je pričela delovati in sprejema v delo vsakovrstna popravila. Podplati iz kombiniranega usnja ali pregibljivega lesa. Pete usnjete ali z nadomestki. Izvršujejo se popravila tudi iz blaga, ki ga stranke prinesejo same.

Preostanki se vzamejo v račun ali pa vrnejo. Stare rabljene in obnožene obutve sprejema vojna čevljarna v račun pri popravilih ali jih tudi odkupuje.

Cene so zmerne in razvidne iz razglaš v sprejemalnici. Točno in strogo urejen promet.

Obutve se sprejemajo ob delavnih dneh samo od 8.—9. ure zjutraj, vračajo se samo od 9.—10. ure zjutraj.

Nekaj čevljarskih pomočnikov sprejme vojna čevljarna v delo. Zglasijo naj se pisмено ali ustmeno v pisarni Zavoda za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22. Prednost imajo taki, ki so vsled pomanjkanja izgubili delo. Sprejmejo se tudi čevljarstva izučeni invalidi.

Opomba. Vojna čevljarna je ustanovil Zavod za pospeševanje obrti vsled poziva osrednjih oblasti in ima namen brez dobičkarije skrbeti za ohranjanje in vzdrževanje obutev, da se tako po možnosti odpomore pomazikanju usnja. 4172

Umrl nam je danes ljubljani soprog in oče, ded in tast, stric in svak, gospod

ALOJZIJ BURGER

hotelir, posestnik itd.

v 59. letu starosti.

Pogreb blagopokojnega se vrši v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

POSTOJNA, dne 8. decembra 1917.

Zalujoči ostali.